

SLOVENSKI TADRAN

LETO IV. ŠTEV. 11

Koper, petek 11. marec 1955

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

GRADBENIŠTVO PRED NOVIMI NALOGAMI

Letos je s splošno-jugoslovanskimi, republiški in okrajnimi družbenimi plani dan velik poudarek naši gradbeni dejavnosti kot eni od strok našega gospodarstva, ki ima najbolj neposreden vpliv na dvig življenjskega standarda v naši deželi. Zato so se naši gradbeniki za letošnjo gradbeno sezono tudi neprijetno bolj pripravili, kot kdajkoli prej. Z vrsto posvetovanj zmanjšujejo napake, ki so doslej ovirale uspešno izvrševanje postavljenih nalog. Tako je bila minuli teden v Portorožu dvodnevna skupščina združenja gradbenih podjetij in industrije gradbenega materiala Slovenije. Udeleženci so razpravljali o mnogoterih problemih naše gradbene politike in ugotovili, da smo doslej tej veji našega gospodarstva posvečali vse premalo pozornosti — zlasti industriji gradbenega materiala, čeprav je ta v lanskem letu prispevala našemu blagovnemu fondu za 162 milijard din proizvedenega gradbenega materiala. V bodoče bo zato potrebno dati gradbeni stroki več družbene veljave in s tem tudi konkretne pomoči pri reševanju njene problematike. Tako je industrija gradbenega materiala nujno potrebna sredstev za izboljšanje in izpopolnitev proizvodnih naprav, da bo lahko dvignila kakovost izdelkov, povečala asortiment in tudi proizvodnjo. Nujno je tudi potrebno urediti in izboljšati proizvodnjo v kamnolomih.

Industrija gradbenega materiala je bila doslej vključena v zvezni industrijski zbornici, ki pa je kazala premalo zanimanja za njene probleme. Zato se bo ta zdaj z združenjem gradbenih podjetij vred vključila v novo zvezno gradbeno zbornico, ki bo te dni ustanovljena v Zagrebu.

Skupščina je nakazala nekaj resnih problemov, ki bi jih bilo treba rešiti v okviru vse naše skupnosti. Zaradi dosedanjega nerazumevanja za svoj položaj je industrija gradbenega materiala izgubila okrog 10% svojega delavstva, razen tega pa je za prav toliko padla storilnost. Na splošno je potrebno v gradbeni stroki več kvalificirane delovne sile, ker je v tem pogledu prav v tej stroki porazno stanje. Visoko kvalificiranih delavcev je samo 1%, 13% je kvalificiranih in 11% polkvalificiranih, medtem ko je vse drugo nekvificirana delovna sila. Plačni predvsi so tudi prezrli dejstvo, da je delo v gradbeništvu izredno težavno in zato plače niso stimulirale delavcev v tej stroki.

Delegati so tudi razpravljali o ukrepih, ki naj zagotovijo dovolj gradbenega materiala in izboljšanje kakovosti. Obravnavali so vračanje obratnih kreditov in sprejeli važen sklep, naj se na pristojnih mestih takoj izposluje sprememba zadevnih predpisov, ker se je tudi letos zakasnilo odpiranje potrebnih investicijskih kreditov investitorjem. Čeprav dejansko še niso odprti, Narodna banka že striktno izvaja predpise o obratnih kreditih, kar novzroča v gradbeništvu popolno prekinitvev dela, s tem pa ogroža zaposlitev

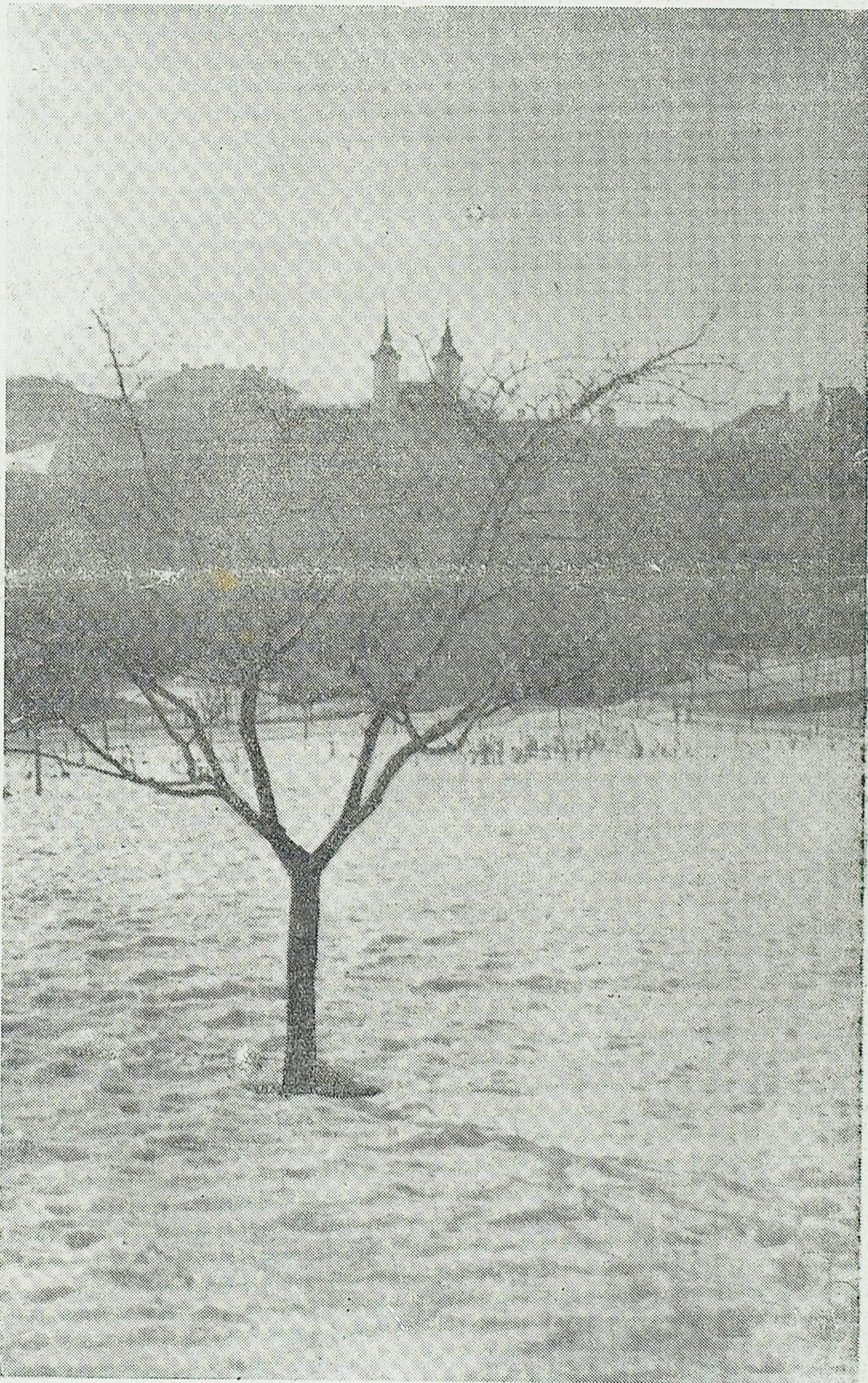
okrog 30.000 delavcev, kolikor jih samo v Sloveniji dela v gradbeništvu.

Skupščina je tudi obsodila veržno trgovino z gradbenim materialom, ki se je ponekje že kar razpasla, in pa križno pošiljanje materiala, kar se je čisto po nepotrebnem dogajalo. Opozorila je tudi na gospodarsko škodo, ki jo ima naša skupnost od zakasnelega sprejemanja družbenih planov, ki povzročata stalno negotovost za celotno gradbeno operativno. Investitorji zato ne dobivajo pravočasno kreditov, projektantom se postavljajo nerealno kratki roki, zaradi tega pa trpi predvsem tehnična priprava, dokumentacija je nepopolna in se potem tak slabo pripravljen projekt menja sredi začete delo ali mora celo opustiti. Najmanj, kar je, povzročata nepredvideno podražitev dela in s tem težko gospodarsko škodo.

Po skupščini so tudi gospodarstveniki po okrajih Slovenije razpravljali o tem problemu. Tako je bil tudi v Kopru v ponedeljek na pobudo OLO sestanelek predstavnikov ljudske oblasti, gradbenih podjetij in podjetij za proizvodnjo gradbenega materiala ter nekaterih investitorjev. Razpravljali so o predlogih, ki naj izboljšajo in pocenijo gradbene usluge in gradnje na splošno. Obravnavali so ločene naloge investitorjev, naloge projektantov in končno gradbenikov.

Iz dosedanjih izkušenj in težav je razvidno, da investitorji premalo poznajo zadevne uredbe. V investiranju ne vidijo nobene problematike in zato odredajo za to delo ljudi, ki po svojem strokovnem znanju ne morejo obvladati vseh nalog. Tako mnogokrat celo vprašanje lokacije in vprašanje lastništva ni rešeno in se pojavi, ko je zgradba že pod streho. Zato bi moral vsak investitor že zaradi zavarovanja svojih interesov, posebno, če ima na razpolago večja investicijska sredstva, imeti posebnega uslužbenca za to delo. Ta bi moral skrbeti za lokacijo, za potrebne kredite, za načrte, za izvedbo vseh predpisov, ki jih vsebujejo uredbe o gradbeništvu, biti bi moral v stalni zvezi s projektantom in končno bi moral voditi gradbeno knjigo in biti gradbeni nadzornik. Prav gotovo bi investitor s tem prihranil neprimerno več, kot pa bi izdal za namestitev takega uslužbenca. Izognil bi se s tem vsem nepotrebnim zamudam, sporom s projektanti in izvajalci gradbenih del, ker bi jih vezale pravilno sklenjene pogodbe. Teme-ljito privravljen gradbeni program tudi olajšuje delo projektantom in končno gradbenikom pri izvedbi del, ker se program in projekt vse do konca ne menjata. Na žalost pa je bilo doslej pri investitorjih premalo zanimanja in potrebne resnosti pri investiranju. Včasih je bila to zgolj borba za kredite in se je celo zgodilo, da je investitor zaproseni denar dobil, pa ni potem vedel kaj naj z njim počne, ker ni imel niti programa, niti načrtov in niti še ni po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Postojna v snegu

Kot bi hotela nadoknaditi vse zamujeno, nam je zima prav v svojih zadnjih zdihjajih pripravila presenečenje. Nametala je snega, kot bi hotela ponoviti zgodbo iz leta 1952. Sneg je zapadel prav do morja in je celo v Kopru, kjer ga že dolga leta ne pomnijo, pobelil vso okolico dlan na debelo. Zaradi snežnih zametov smo bili nekaj dni celo odrezani od ostale Slovenije.

Posebno težavno je bilo vzpostaviti avtobusne zveze preko Črnega kala in proti Divači, ker je zaradi dela na cesti cestišče zoženo na manj kot polovico in so ga zato tem težje očistili za prehod. Promet bo zaradi snega in blatnega terena še vedno zelo otežčen.

Antončani želijo h koprski komuni

Antončani smo se stoddrotno odločili za komuno Koper in ne Dekani. O tem smo razpravljali na množičnem sestanku SZDL in ugotovili, da nas na Koper vežejo vse prometne poti; tam je bolnica, zdravnik, sodišče, trgovine. Tako lahko z eno potjo opravimo vrsto zadev. Pot v Koper pelje skozi Čežarje in Pobege, kjer bodo imeli v bodoče še več povezav. Verjetno se bomo s temi vami združeno še bolj povezali.

Ljudska oblast nudi vsem tistim, ki so bili pod italijansko okupacijo prikrajski za šolanje, učenje pisanja in čitanja, možnosti, da odpravijo to zaostalost. Da bi bila ta skrb še bolj upoštevana, je okrajni LO v Kopru odločil za vse nepismene obvezno obiskovanje tečajev za nepismene. Ugotavljamo pa, da se prav tisti, ki bi morali z veseljem sprejeti tako skrb, odteguje obisku tečajev za nepismene. V naši vasi je 16 nepismenih, tečaj pa obiskuje samo pet od teh. Ali želijo še nadalje ostati kot slepci, taki kot jih je želela imeti prejšnja oblast?!

Pred dobrim tednom je v Dekanih začela s poukom kmetijsko gospodarska šola. Šola bi morala obiskovati 18 mladincev iz naše vasi, obiskujejo pa le po eden ali dva mladince in mladinka dvakrat na teden. Mogoče je vzrok oddaljenost. Mladina pravi, da bi bilo

Podgrad

Končno bomo tudi v Podgradu dobili manjši industrijski obrat — stekleno galanterijo, ki bo, kot kaže, začela obratovati koncem tega meseca. V začetku bo obrat zaposlil 60 delavcev. To število se bo postopoma zvečalo na 150 delavcev že v prihodnjem letu. Obrat bodo namestili v preurejenem poslopju bivšega sodišča. Vsi potrebni stroji so že na mestu.

Postojna

Preteklo nedeljo je bil v Postojni ustanovni občni zbor Društva prijateljev mladine. O ciljih in nalogah društva je govorila predsednica inicijativnega odbora Zora Tomič. V živahni razpravi so zborovalci iznesli številne predloge in mnenja o tem, kako postaviti društvo v okvir življenja v mestu in mu dati pravo vsebino. Vsi, ki se še posebej ukvarjajo z vzgojo mladine, so občutili pomanjkanje nekakega organa, ki bi zasledoval težnje mladine in pomagal pri reševanju njenih nalog. Odločno so navzoči poudarili, da je treba enkrat za vselej prenehati dosedanja praksa kritiziranja mladine. Napakam in nepravilnostim je treba poskati vzroke in poskrbeti mladini primerno zaposlitev. Zbor je sprejel predlog mladinske organizacije, da je treba v Postojni postaviti brezaalkoholno restavracijo za mladino. V tej naj bi se zbirala vajska in d'jaška mladina, v času ko čaka po končanem pouku na vlak. Ta restavracija bi prišla zelo prav tudi čez poletje, ko običajno Postojna na tisoče tujcev. Nedvomno bodo pristojni organi storili vse, da se najde primeren prostor za restavracijo.

Mladinska organizacija je dala tudi predlog, naj bi v program kinopredstav vnesli posebne vzgojne filme za mladino po znižanih cenah. Filme naj bi predvajali enkrat mesečno po določenem sporedu. Postritji pa je treba kontrolo nad obiskom takih filmov, ki mladino samo kvarijo.

Društvo bo vplivalo tudi pri vzgoji otrok in mladine v družinski celici. Če je že v tej osnovi zgrešena vzgoja, tudi šola kasneje ne more popraviti kvarnih vplivov. Društvo bo pomagalo pri sklicevanju ročiteljskih sestankov in s predavanji ter razgovori dajalo nasvete. Posebno skrb pa bo društveni odbor posvetil moralno ogroženosti mladini, učencem v gospodarstvu in tistim, za katere se podjetja malo ali nič ne zanimajo.

Vogrič Marija

prav, če bi oblast poskubela, da bi bila šola kje bližje, na primer pri Čežarjih-Pobegih.

Gospodinjki tečaj, ki ga vodi tov. Ogrinova, uspešno napreduje. Tečaj obiskujejo vse obvezne mladinke vsako nedeljo dopoldne. Rade bi, da bi bil tečaj še enkrat med tednom. Za opremo tečaja je šola dobila 100.000 din. S tem je šola nabavila štedilnik in skoro ves ostali material.

Mladinke bi se rade učile tudi šivanja, če bi imele na razpologo šivalni stroj. Ob zaključku kuharskega tečaja bodo priredile razstavo in pokazale obiskovalcem, kaj vse so se naučile na tečaju.

Vaščan

V Dolenji Košani je vsaka družina član Prešernove družbe

Dasiravno je poverjeniška mreža Prešernove družbe v postojnskem okraju razmeroma dobro razvita, ne poteka delo poverjenikov po vseh krajih enako ugodno. Nekje so rezultati presenetljivo lepi, drugod pa smo pričakovali večjih uspehov. Nekateri poverjeniki so res iznajdljivi, nalogo so vzeli resno ter si tudi napravili lasten program, kaj hočejo doseči in kako.

Med temi gotovo prednjači Košana. Razen poverjenika ima vsaka izmed 14 vasi še svojega predstavnika PD. Vovariši so se zavzeli in dejali: »75% družin moramo pridobiti za PD!« Šli so na delo in prvi uspeh so imeli v Dolenji Košani, kjer je sedaj vsaka družina član Prešernove družbe. V sosednji vasi je podjetje, ki preko zvočnika objavlja razen navodil za delavce tudi dnevne vesti in med temi tudi stanje naročnikov PD. Med delavci so mnogi predstavniki PD, ki jih to vzpodbuja k še intenzivnejšemu delu in pravemu tekmovalstvu za zbiranje naročnikov. Sicer pa moramo Košano sploh pohvaliti, kar se tiče prosvetnega dela. Medtem ko prejšnje leto skoro nihče ni vedel za knjižnico, ima ta danes 200 rednih čitateljev iz vrst delavcev in kmetov.

Prav lepe uspehe imajo tudi druge in to predvsem v krajih, kjer preteklo leto PD ni imela veliko članstva. Tov. P. P. na Blokah je lansko leto nabral 18 članov, letos pa je že do 10 februarja nabral 80 naročnikov.

V Prestranku lansko leto ni bilo članstva, letos pa jih je že preko 50, kar je zasluga tamkajšnjega šol. upravitelja. Prav tako se je dvignilo število članstva pri Sv. Vidu, Cajnarjih, Knežaku in drugod.

Zanimivo je, da poverjeniško delo ni tako uspešno v večjih krajih (Postojni, Pivki, Raketu, Loški dolini, Cerknici in še kje drugje). Medtem ko je bila lansko leto Loška dolina na prvem mestu, so jo letos Bloke že močno prekosile. Najslabše je v tem pogledu v Postojni, ki bi lahko sama dala najmanj 400 članov. Naši sindikati v podjetjih in ustanovah bi k temu lahko mnogo pripomogli.

Delo poverjenikov gotovo ni zme-

KOPER

Svet za prosveto in kulturo okrajnega LO je v soboto razpravjal o strokovnem šolstvu. Med različnimi sklepi je sprejel dva posebno važna, ki sta: uvedba angleškega jezika v višje razrede srednjih šol in otvoritev vajsenske šole trgovske stroke. Šola bo v prostorih Tehnične srednje šole v Izoli. Imela bo tudi internat za 70 vajencev.

V Izoli bodo gradili poslopje, v katerem bo prostor za okrog 160 vajencev. Ustanovili bodo šolo za vajence kovinske stroke. Sindikalni svet bo na predlog sveta za prosveto in kulturo pregledal stanje šol. Tajništvo okrajnega LO bo razposlalo podjetjem navodila za razpis dijaških štipendij, ki naj jih podjetja določijo iz svojih dobičkov.

Okrajnega zleta »Partizan«, ki bo kot smo že poročali 11. in 12. junija, se bo udeležilo okoli 9000 članov in 700 tekmovalcev raznih športnih panog.

rāj lahko. Treba je prepričevati, dokazovati, predvsem pa se je treba zavzeti, da opravljamo resno prosvetno delo. V tem naj bi bili zgleđ tovariši iz Košane.

Več odziva smo pričakovali tudi od naših podjetij v pogledu poklanjanja dobitkov. Doslej se je odzvalo le podjetje Javor v Ilirski Bistrici, ki je poklonilo furnir za celo sobno opravilo, in podjetje Brest v Cerknici, ki je prevzelo izdelavo. Do oprave manjka še precej in naša podjetja, ki so se odzvala še vsaki prošnji, gotovo niso rekla zadnje besede.

Prav tako se okrajni odbor PD v Postojni obrača na vsa podjetja, ki so prejela okrožnico Glavnega odbora, da prispevajo k tej kulturni akciji.

Občni zbor koprškega Aero kluba

V nedeljo je bil v Kopru redni občni zbor Aero kluba. Že sama udeležba na tem občnem zboru nam dokazuje, da je na Koprskem veliko zanimanje za to vrsto športa. Posebno razveseljivo dejstvo je, da se te dejavnosti udeležuje v največjem številu mladina, kar je prišlo do izraza na občnem zboru.

Po poročilu odbora Aero kluba so se člani pogovorili o posameznih vprašanjih njihove organizacije in njihovega dela. Ugotovili so, da je največja ovira za uspešen razvoj organizacije v tem, da nimajo potrebne letališča. Sicer je to star problem in Aero klub ga je načel že pred tremi leti. Najprej so mislili urediti letališče pri Sečovljah, toda teren ni odgovarjal, zato so kasneje svoj sklep spremenili in izbrali primerno zemljišče pri Kopru. Čeprav je OLO že odobril potrebna sredstva, ni prišlo do gradnje, ker so predvideni teren namenili za gradnjo gospodarskih objektov.

Sedaj nameravajo graditi letališče pod Serminskim hribom. Na nedeljskem občnem zboru so izvolili posebni odbor, ki bo pripravil vse potrebne načrte, tako da bodo lahko začeli z gradnjami v bližnji prihodnosti.

Dutovlje

Zanimivo predavanje v Idriji

Odbor mestnega muzeja v Idriji je pred dnevi povabil dr. Romana Savnika, direktorja instituta za raziskovanje Krasa, da bi vedoželjnim poslušalcem govoril o zanimivostih našega podzemlja. Dr. Savnik je z zanimivim in lahko umljivim načinom pritegnil pozornost številnih poslušalcev. Govoril je o posebnostih kraških pojavov v bližnji okolici Idrije. Tak pojav je Vipavsko ali Divje jezero kako uro hoda od mesta v temni soteski reke Idrijce. Voda tega jezera bruha ob močnem deževju na dan v taki množini, da popolnoma napolni strugo Idrijce. Včasih pa voda v jezeru tako usahne, da njegovo kotlino napolne voda Idrijce. Globoka jama je tudi v Koševniku pri Crnem vrhu.

Pri odkrivanju notranjosti Postojnske jame leta 1818 je idrijski rudnik poslal na pomoč rudarje, ki so z razstrelivom širili pota in odstranjevali zapreke. Tisti Francoz, ki je na zemljevidu kot prvi označil kraške jame s posebnim znakom, je živel v Idriji. Za poslušalce je bilo novo, da je njihov rojak Štefan Lapajne, pravnik v Postojni, napisal prvo kroniko: »Zgodovina postojnske jame«, in da je to edina knjiga, ki je še danes dragocen vodnik raziskovalcem kraških jam.

Predavatelj je nadalje prikazal poslušalcem splošne značilnosti kraškega podzemlja, ki je v svoji znanosti tako pust, v notranjosti pa skriva še polno lepote. Na te lepote moramo biti ponosni, saj nam jih tujci, ki pridejo v naše kraje, naravnost zavidajo.

Dr. Savnik je poslušalcem povedal, da bo konec avgusta prišla v Idrijo ekipa jamarjev, ki bo skušala odkriti še nepoznane, sedaj skrite izvirne in neznane jame. Pozval je idrijske gimnazijce, naj bi jih pri njihovih delih spremljali. Mladi pri-

rodoslovci so z veseljem sprejeli to povabilo. Marsikdo je pri predavanju natihem sklenil postati jamar, da bi tako pomagal odkrivati skrite podzemne lepote.

Ob zaključku predavanja so poslušalci gledali zanimiv film: Lepote našega podzemlja, ki je prikazoval Cerkljsko jezero, Škocijansko jamo, Rakovo dolino in Postojnsko jamo.

M. M.

*
V Idriji imamo društvo upokojevalcev, ki šteje 1150 članov. Društvo je na kulturnem in drugih poljih tako aktivno, da se je uvrstilo med najbolj aktivna društva mesta. Idrijski upokojevalci imajo lastno poslopje s knjižnico in čitalnico, ki je zlasti v zimskih mesecih zelo obiskana. Upokojevalci imajo na razpolago razen časopisov tudi šah in druge igre. V pritičju poslopja deluje gostinsko podjetje »Pod Gradom«, ki je zaradi zmernih cen in solidne postrežbe med Idrijsčani zelo priljubljeno. Lani so upokojevalci ustanovili svoj pevski zbor, ki z uspehom nastopa na raznih prireditvah.

V Vremah sta potrebna kulturni dom in šola

Pred leti so govorili, da bodo v Vremskem Britofu zgradili združni dom. Toda ostale so le govorice. Dan za dnem se bolj vsiljuje pereče vprašanje prostorov »Kmečke zadruga« OLO, matičnega urada in drugih ustanov in uradov. Kmečka zadruga ima sedaj prostore v stari italijanski kasarni. Ljudska milica pa si je zasilno uredila zgornje prostore. OLO in matični urad sta v nepripravi hiši.

Vremška mladina je precej razgibana, zlasti na kulturnem polju. Sedaj se učijo Desetega brata, a kaj pomaga ves trud in prizadevanje, ko pa nimajo dvorane. Prva leta po svobodi so bile prirejane proslave in skromne prireditve v nekem skednju. Kasneje pa v »dvorani« rudnika »Timav«. Tu je bil za silo narejen oder. Razbita okna in luknjasta streha je kaj žalosten pogled na »dvorano«. S ponovno otvoritvijo rudnika jo je prevzela uprava v svojo last. Tako smo ostali v Vremah brez prostora.

Razen tega bi bilo nujno potrebno popraviti šolsko poslopje. V majhni pritični hiši, kjer je šola, sta le dve sobi. Pouk je le v eni učilnici in to po dva razreda skupaj. Vsak si lahko misli, kako težavno delo imajo učitelji v takih pogojih.

Vremec

Herpelje

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« v Herpelju je v priznanje za uspešno delo v preteklem letu prejelo od okrajne prosvete Sežana denarno nagrado in diplomu. To je za člane društva velika vspodbuda, da bodo odslej še z večjim veseljem sodelovali pri dviganju kulture v kraju.

Na zadnji pevski vaji pa je članica društva prebrala vspodbudno pismo, ki ga je upravnemu odboru DPD »Svoboda« poslal tajnik Zveze DPD »Svobod« Slovenije. V pismu je rečeno, da bo Zveza v vseh primerih pomagala našemu društvu.

L. C.

V Dutovljah je gorelo

V petek popoldne je poštno poslopje v Dutovljah zajel požar. Vaščani in gasilci iz Sežane, Komna in Dutovelj so prihiteli na pomoč, vendar je vse njihovo prizadevanje doseglo le toliko, da so stranke, ki so stanovale v isti hiši, komaj rešile opremo, kajti ogenj se je bliskovito širil. Vse križem so leteli papirji, opremo pa so metali kar skozi okna, ne glede ali se pokvari ali ostane celo. Kakor nalašč je bila ta dan silovita burja, ki je položaj še veliko poslabšala. Kljub prizadevanju vestnih gasilcev in vaščanov, se je požar razširil na gospodarsko poslopje, kjer je zgorelo vse seno in les, ki je bil tu shranjen za popravilo hiše.

Škoda je ogromna. Domnevajo, da je nastal požar zaradi kratkega stika ali pa iz dimnika. Kjer je bila pred dnevi lepo urejena stavba, danes molijo v zrak le še ožgani zidovi.

B.

Šmarčan

Ali imajo otroci občutek za čas? Proslave praznika žena - 8. marca

Eden najbolj zanimivih, pa tudi najbolj zabavnih pogledov na otrokovo življenje je otrokovo pomanjkanje smisla za čas. Zaradi tega pojava so starši pogosto zmedeni in zaskrbljeni. N. pr. mati vpraša otroka, kdaj bo pripravljen za obed, in otrok odvrne: »Drugo poletje.« Ali pa, če ga vpraša, kdaj bo imel rojstni dan, lahko pogreši in odgovori: »Prihodnji četrtek.« Na vprašanje: »Koliko je ura?« se lahko zgodi, da bo odgovoril: »Manjka dvaindesetdeset minut do pete ure.« Nekateri otroci začnejo spoznavati vrednost izrazov, ki se nanašajo na čas, prej, drugi pozneje. Toda preden se nauče pravih izrazov, opazimo pri njih druge znake, ki nam povedo, da otroci na en ali drugi način le računajo s časom. Otrok more v svojem vsakdanjem urniku, ki ga sestavljajo obedi, počitki in kopanje, opazovati nekatere stvari. Nauči se razlikovati noč od dneva in ve, da mora, ko se vrne oče domov, prenehati s igro.

Ko začne otrok hoditi v šolo, postane njegova opredelitev časa bolj natančna. V otroški vrtec gre zjutraj ali popoldne. Če opazuje ura kazalca, se zave, da ko ta dva prideeta na določeno mesto, je čas, da odide z doma. Nauči se, da v nedeljo ne gre v šolo, odkrije, da imamo letne čase, obletnice, počitnice in mesece. Polagoma se privadi na delitev časa, kakršno smo sprejeli v

našem civiliziranem svetu. Razume, da sta očka in mamica starejša od njega, stari ata pa še starejši od očeta in mame. Starši ga poučijo, da so na svetu živele druge osebe še pred rojstvom ljudi, ki jih ona dva poznata.

Starši, ki opazujejo stopnjevano razvijanje smisla za čas pri svojem otroku, bi včasih to razvijanje radi primerjali z razvojem ostalih otrok. To lahko store, če se poslužijo sedemnajstih vprašanj na tabeli, ki jo objavljamo. Tako lahko pridejo do točne predstave o napredku svojih otrok, če primerjajo njihove odgovore z odgovori drugih 400 otrok.

Namen te razporeditve je samo ta, da dobe vsaj neke pojme o otrokovem napredovanju. Toda niti malo se ne smemo začuditi, če je otrok v nekaterih odgovorih pod povprečjem. V drugih bo lahko ostale veliko nadkrilil. So pač to stvari, ki si jih bo prej ali slej osvojil.

Opomba. Tabela prikazuje odgovore na gornja vprašanja otrok otroškega vrta (DID) in prvih treh razredov osnovne šole. Kjer so več kot trije XXX, je več kot tri četrtnine tistega razreda odgovorilo na vprašanja; kjer sta le dva XX, je pravilno odgovorilo več kot polovico otrok; kjer je le en X, tam je odgovorila le ena četrtnina. Kjer pa je prostor prazen, ni odgovorila niti ena četrtnina, marveč le nekaj posameznikov.

Nekateri otroci znajo imena mesecev v letu prej ko drugi. Med izprašanji pa je samo ena četrtnina na to vprašanje odgovorila točno. Na splošno se otroci nauče začetek vsake serije (skupine itd.), zamenjavajo pa proti koncu. Mnogi otroci poznajo mesece do septembra, nato pogrešijo.

Ta vprašanja naj služijo staršem kot vodilo za način razvoja otrok. Ne smejo služiti v vzgojne namene, kajti dajejo samo idejo o razvoju smisla (občutka) za čas, ki se pojavlja pri otrocih.

(K. C. Friedmann, vzeto iz »Parent's Magazine«, marec 1945)

Naša kuhinja

PIŠKOTNA RULADA

4 rumenjaki, 125 g sladkorja, sok in lupinica ¼ limone, 125 g moke, sneg iz beljakov, 1 zvrhana žlička pecilnega praška, masčoba za pekač, marmelada, sladkor za potresanje.

Sladkor, rumenjake in limonin sok mešamo pol ure, da vse skupaj penasto naraste, nato pa te-

mu mešanju narahlo primešamo presejano moko, pomešamo s presejanim pecilnim praškom in sneg iz beljakov.

MEDENI KEKSI

40 dkg moke, 4 dkg surovega masla, 8 dkg sladkorja, dve žlici medu (ali 10 dkg), 1 jajce, 4 žlice mrzlega mleka, ščepec cimeta, limonine lupinice, ½ dkg jedilne sode.

Moko denemo v skledo, dodamo limonine lupinice, jedilno sodo in cimet. Nato raztopimo v lončku med, maslo in sladkor. Vse zlijemo na moko, dodamo jajce. Zamesimo testo, razvaljamo, razrežemo v razne oblike ter spečemo v vroči pečici.

KAKO ZAVIJEMO PIŠKOTNO RULADO?

Piškotno testo enakomerno namažemo na namazan pekač. Plast ne sme biti predebela, ker se sicer pečeno testo težko lepo zavije. Ko pečemo, moramo paziti, da se robovi preveč ne zapečejo, sicer se lomijo, ko rulado zavijamo.

Pečeno ploščo previdno zvrnemo na čist prtič, ki smo ga prej namočili v mrzli vodi in ga kar se da dobro oželi. Pečeno testo zavijemo s prtičem vred. Čez nekaj časa rulado razvijemo, jo namažemo s poljubnim nadevom in ponovno zavijemo. Zavijemo jo še v pergamentni papir in jo shranimo v suhi in hladni shrambi. Če je postalo pečeno testo v prtiču premehko, ga denemo zavitega v pergament še za nekaj minut v toplo pečico, da se usuši. Pečica naj bo odprta, da sopara lahko odhaja. Rulada, namazana s predko marmelado, se hitro pokvari, pa tudi po izgledu ni vabljiva, ker tekočina premoči testo.

Marinersko moder plašč z zlatimi gumbi — rokavi so ošiti globoko pod ramo, zgornji žepi so samo nakazani

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Kakšna bolezen so „HILUSI“?

Pri šolskem pregledu so rekli otroku, da ima »hiluse«? Kaj to pomeni? Najbolj pogosto to pomeni, da obstaja tuberkulozno obolenje bronhialnih ali hilusnih žlez ali ovojja, ki obdaja pljuča do samih hilusov. Zelo redek je primer, da je obolenje organa v pljučnih hilusih netuberkulozno. Če obolenje ni na jetični podlagi, hitro mine, tako da ga navadno niti ne opazimo.

»Hilusi« pa so dolgotrajno obolenje, ki ga je treba skrbno zdraviti, ker je to tuberkuloza hilusnih žlez. V začetku jo lahko hitro pozdravimo, v nekaj mesecih, pozneje pa traja zdravljenje tudi dve in več let. Če obolenje hilusov ne posvečamo dovolj pozornosti, se navadno zgodi, da bolezen počasi tli in se pozneje, čez več let, nenadoma razvije v težko in neozdravljivo jetiko.

Zato morajo starši, če zvedo, da ima otrok »hiluse«, takoj poiskati zdravniški nasvet in stalno kontrolirati stanje bolezni. Le tako jo bodo ozdravili in pomagali svojemu otroku.

Zelo bi pogrešili, če bi se prepuščili upanju, da se bodo »hilusi« že pozdravili sami od sebe. V napredu ne moremo nikoli z gotovostjo trditi, kakšen bo potek bolezni, kajti nikoli tudi ne moremo z gotovostjo vedeti, kolika je otrokova obdobja moč. Svedca je naša naloga, da tej otrokovi odporni moči

čim bolj pomagamo. Zelo pogosti so primeri, da se pri otroku zaradi njegove neopornosti iz lažjega tuberkuloznega obolenja razvije smrtonosna milijarna tuberkuloza ali pa tuberkulozno vnetje možganskih oken.

Med tistim majhnim številom lažjih bolezenskih primerov, ki se pozdravijo sami od sebe, in med tisto sorazmerno tudi majhnim številom smrtonosnih oblik obolenja, je ogromno primerov navadnega in najbolj pogostega obolenja, ko morajo skupaj sodelovati in intervenirati starši, zdravnik in sam otrok.

Kaj je za to potrebno? V začetku mirovanje v postelji, pozneje pa, ko lahko otrok že vstaja, še vedno veliko počitka. Potreben je čist in svež zrak (podnevi in ponoči), mnogo bivanja zunaj na zraku, obilna, zdrava in močna hrana. Potrebni so vitamini, posebno A in B (ribje olje), poleg zdravil, ki jih predpiše zdravnik.

In še eno opozorilo staršem: naj vas ne zavede vročinsko stanje. Otroci imajo v začetku vročino (visoko, srednjo in nizko), potem se vročina postopoma izgublja in po dveh ali treh tednih popolnoma izgine. Toda to še ne pomeni, da je tuberkulozno obolenje ozdravljeno. Zdraviti ga moramo še naprej z istimi zdravili. Otroci nimajo nikoli dolgotrajnih vročinskih obolenj in le-te nastopijo le v primeru komplikacij, če obolijo tudi drugi organi.

in obdarovanje so prispevala podjetja in sindikalne podružnice, moški delovni tovariši pa so jim pripravili kratko slavo. Ljudski odbor in Zveze borcev so priredile svečane sprejeme bivših bork in aktivistk ter mater in žena padlih borcev. V uvodnih govorih o pomenu mednarodnega ženskega praznika, ki ga praznujejo svobodomiselnice žene že od leta 1910 dalje, so govornice poudarile vlogo naše žene v borbi za ženske pravice, za našo svobodo v času narodnoosvobodilne vojne in sedanjo borbo za izgradnjo in socialistično ureditev.

V Kopru je bil na predvečer praznika vokalni koncert moškega pevskega zbora »Svoboda«, 8. marca popoldne pa slavnostni sprejem, ki ga je zaslužni ženan priredil Mestni ljudski odbor. Po sprejemu je bila zakuska.

Svečane proslave so bile tudi v Portorožu, Piranu in zlasti v Izoli, kjer je zaposlene veliko ženske delovne sile v ribji industriji.

V Solkanu je priredilo prosvetno društvo zelo uspešno akademijo, v Novi Gorici pa je bil svečan sprejem in pogostitev bivših bork in aktivistk. Prav tak sprejem so priredili tudi v Vipavi v Domu JLA.

V vseh krajih Slovenskega Primorja in Istre so se tako dostojno oddolžili tradicionalni proslavi 8. marca.

PECIVO BREZ JAJC

60 dkg moke, 20 dkg margarine, 15 dkg sladkorja, ¼ litra mleka, 2 dkg kvasa.

Margarino zdrobimo med moko. Mleko pa malo segrejemo in postavimo vanj kvas. V vzhajani kvas zamesimo še sladkor in iz vsega zamesimo testo. Testo naj počiva na hladnem ½ ure. Nato ga razvaljamo na ½ cm debelo in izrežemo kekse ter jih spečemo. Pečene povaljamo lahko še v sladkorju.

Duh po ribah odpravimo z priporo, če ga drgnemo z vlažnim peskom.

Doje obleki iz mehkega volnena blaga za pomlad

Vprašanja:	DID	1. razr.	2. razr.	3. razr.
1. Koliko let imaš?	XXX	XXX	XXX	XXX
2. Ali je jutro ali popoldne?	XXX	XXX	XXX	XXX
3. Je dan ali noč?	XXX	XXX	XXX	XXX
4. Je zima ali poletje?	XXX	XXX	XXX	XXX
5. Kateri dan v tednu je?	...	XX	XXX	XXX
6. Kateri dan v mesecu je?	...	...	XX	XX
7. V katerem mesecu smo?	...	X	XX	XXX
8. V katerem letu smo?	...	X	XXX	XXX
9. Kaj dlje traja: minuta ali ura?	XX	XXX	XXX	XXX
10. Kaj dlje traja: teden ali dan?	XXX	XXX	XXX	XXX
11. Kaj dlje traja: mesec ali leto?	XX	XX	XXX	XXX
12. Katere so bile zadnje počitnice, za 1. maj ali 29. november?	X	XX	XXX	XXX
13. Povej dneve v tednu po vrstnem redu?	...	XX	XXX	XXX
14. Povej mesece v letu po vrstnem redu?	...	...	...	...
15. Koliko je ura? (če mu pokažež ura)	...	...	X	X
16. Povejte nekaj, kar se je zgodilo že pred časom! Kdaj se je zgodilo?	XX	XX	XX	XXX
17. Povejte nekaj, kar se je zgodilo pred kratkim! Kdaj se je zgodilo?	XX	XX	XXX	XXX

Iz tabele je jasno razvidno, da otrok, ko gre v šolo, že nekoliko pozna čas. Ve, koliko je star, pozna razliko med jutrom in popoldnevom, dnevom in nočjo, poletjem in zimo. Razumevati začne trajanje raznih časovnih delov. Z nadaljnjo njegovo rastjo se veča tudi zmožnost za odgovore na ta vprašanja. Ko pride v

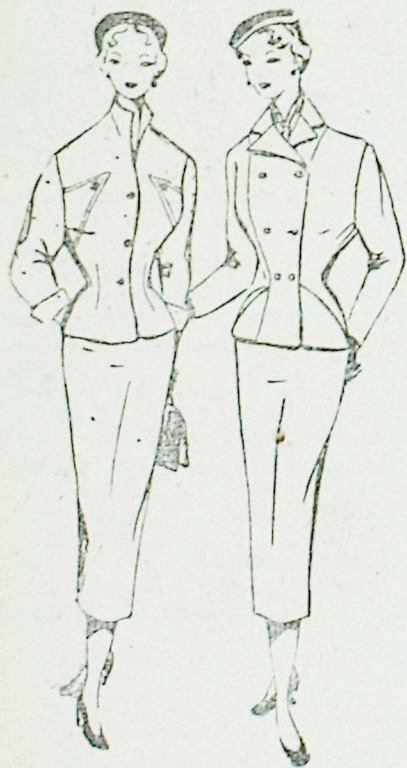
tretji razred, lahko že na vse točno odgovori. Tri izjeme ostanejo še vedno: poznavanje dneva v mesecu, mesecev po vrstnem redu in določitev ure.

Odgovori na zadnji dve vprašanji v tabeli so kaj zanimivi. Ko otrok odgovarja na ti dve vprašanji, ima vedno pred očmi resnične dogodke, delno ali docela izmišljene, in jih lahko točno postavi v čas ali pa si z lastno domišljijo izmisli dobo, v kateri so se dogodki — po njegovih trdni uverenosti — zgodili. Sledi nekaj takih odgovorov. Vprašanje: »Povejte nekaj, kar se je zgodilo že pred časom?« Odgovor: »Ze dolgo so vsi umrli.« ali »Požar pri nas doma je izbruhnil drugo poletje.« ali »Krištof Kolumb se je rodil 900 let od tega.« ali »Leta 1938, ker se je tistega leta rodil moj oče.«

Jasno je, da so vsi ti odgovori zgrešeni. Krištof Kolub se je rodil pred davnim časom, toda jasno je, da otrok ne more imeti predstave o dobi, ko se je to zgodilo. Lahko smatramo leto 1938 kot zelo oddaljen ali zelo bližnji čas, vendar očitno je čas s tem odgovorom ni točna, v kolikor otrok ima občutek za čas, ki je pretekel od rojstva njegovega očeta. Požar je otrok postavil celo v bodoči čas.

To, kar starše najbolj skrbi, je dejstvo, da otroci ne morejo povedati, koliko je ura. Res je prijetno, če otroci znajo povedati, katero uro kaže ura kazalca, vendar tudi če bi tega ne vedeli, se moramo peto- lažiti, da jih bo to ob pravem času naučila šola. Obravnavana skupina otrok je pokazala, da ne poznajo ure vse do tretjega razreda.

Najtežje med vsemi vprašanji se zdi, da je naštevavanje imen mesecev po vrstnem redu. Tu ponovno opozarjamo, naj starši nikar ne silijo jih otrok, da jih tega nauče pred časom, kajti prej ali slej se jih bodo le naučili.

Doje kostima — prvi je iz »tweed«, jopica ima prirojen ovratnik, ob straneh s strojnim živi vložka, rokava 7/8, krilo ozko z zalikano gubo zadaj; drugi kostim je s podolžno razdeljenimi sprednjimi in zadnjimi deli ter dvovrstnimi gumbi. Krilo je ozko in zadaj razširjeno z globoko gubo

Avtomatična ženitvena posredovalnica. To napravo so uvedli zadnje čase na železniških postajah v Zahodni Nemčiji. Res ne sicer, da na pritiskni gumbi še ne skoči, da na automata bodoča žena ali mož, toda avtomat za skromen denar postreže z naslovom in podrobnim opisom vseh dobrih lastnosti »sorodne duše«. Pravi, da se je avtomat obnesel in sklenil že več zakonskih zvez.

KAJ OBETAJO NOVEGA DO KONCA NAŠEGA STOLETJA

Skoraj ne manj dan, da ne bi slišali ali brali raznih napovedi, ki naj bi se uresničile v prihodnjih nekaj letih. Vsak nov izum vzbudi bujno fantazijo in pravo tekmo v odkrivanju, kaj nam bo prinesla prihodnost. Polet na Luno, Mars in druge planete, umetni satelit, atomsko letala in še sto podobnih stvari — to so med najbolj priljubljenimi temami znanstvene in neznanstvenih razprav po vsem svetu. Pred kratkim pa so ugledni znanstveniki na Zahodu in na Vzhodu dali svoje mnenje glede tega, kaj lahko pričakujemo novega v prihodnjih 45 letih, ki jih še imamo na razpolago do konca našega stoletja. Tako na Vzhodu kakor na Zahodu so se držali bolj »pri tleh«. Nikjer ni govora o zasedbi novih svetov in tudi drugače so napovedi precej skromne. Poglejmo torej, kaj nam obetajo.

Angleži pravijo, da bodo znanstveniki izumili aparat, ki bo na daljavo nevtliziral atomo, ki ga bodo in vevil človeštvo strahu, ki ga

je povzročila. V medicini, da bodo odkrili nov postopek radioterapije, ki bo osnova za zdravljenje tistih, doslej težko ali celo neozdravljivih boleznih, ki jih povzročajo virusi. Nadalje pričakujejo, da jim bo uspelo rešiti se njihovega zakajenega ozračja. London naj bi do leta 2000 pokrili z veliko proizvodno kupo in tako zagotovili stalno enako temperaturo v vseh letnih časih.

Drugi zahodni znanstveniki menijo, da bo v prihodnjih štirih desetletjih uspelo rešiti vprašanje brezžičnega prenosa električne energije na daljavo. Potemtakem se nam v tem pogledu res obetajo lepi časi: nič več žlede na kratkih stikov... In to je nekako vse, če ne upoštevamo Amerikance, ki pravi, da bodo izumili nov način reklame in se posluževali predvsem reklamnih napisov, ki jih bodo s posebnimi aparati projicirali na nebesni obok. Seveda bodo morali v tem primeru nebo pošteno razdeliti med posameznimi tvrdčevami, ki bodo morale državi plačevati redno najemnino.

primeru okvar pa bodo posegli mehaniki in popravili, kar bo treba. Prav tako napovedujejo velike uspehe v medicini. Zaradi novih zdravil in novih učinkovitih načinov zdravljenja naj bi se povprečna starost ljudi močno dvignila. Po njihovem mišljenju pa letu 2000 ne bo 150-letnik nobena letkost.

Nadalje pravijo, da bodo popolnoma osvojili ledena področja na Severnem in Južnem tečaju in razširili gojenje kulturnih rastlin na mrzla in zaledenela področja. Obetajo nam same dobre letine in zraven še tovarniški način pridobivanja organskih snovi iz anorganskih.

Kakor vidite, torej ni nič tako fantastičnega, kar bi človek lahko pričakoval po vsem tem, kar smo navajeni vsak dan poslušati. Pravijo, da je vse, kar obetajo, uresničljivo in vse kaže, da se niso hoteli spuščati na spolzka in gla. Iz vsega tega vidimo, da gre največ za praktične izume, ki naj bi prinesli človeštvu neposredne koristi.

Traktor za vse. Tako pravijo strojarki, ki ga vidite na sliki. To je miniaturni traktor na bencinski ali električni pogon, ki ga lahko preuredimo v zamenjav gotovih delov za opravljanje različnih del. Tako nam poleti služi kot kosilnica, z njim lahko opravljamo druga vrstna dela, pozimi pa ga lahko uporabimo za čiščenje snega. Je zelo praktičen in z njimi lahko upravlja vsak otrok.

Dim -- nadloga velemest in industrijskih središč

Že dolgo si po svetu belijo glave, kako bi se rešili z dimom zasičenega morečega ozračja, ki zavija večja industrijska središča in mesta. Največji problem je to predvsem za Angleže, ki imajo zelo razvito industrijo. Iz milijonov dimnikov se noč in dan dviga dim pomešan s strupenimi plini in zastruplja ozračje. Saj je znano, da je za Londončane pravi praznik, ko na njihove ulice posije sonce, kar se zgodi komaj nekajkrat v letu. Tudi druga angleška mesta niso mnogo na boljšem.

Izračunali so, da izbruha dimov v Veliki Britaniji vsako leto nad 5 milijonov ton žvepljenih plinov in nad 2 milijona ton saje. V industrijskih centrih pade dnevno po 1 toni saje na km² površine. Te pline in saje vdihujejo Angleži od rojstva do smrti, kar porazno vpliva na njihovo zdravje. Primerjava med Angleži in prebivalci drugih dežel, ki živijo pod istim podnebjem, nam kaže, da v Angliji redno boluje na bronhijih kar 56% več ljudi kot drugje. Za pljučnih in dihalnih organih in 27% odraslih z različnimi kroničnimi boleznimi, ki jih prav tako pripisujemo nezdravemu ozračju. Razen tega trdijo znanstveniki, da zakajeno ozračje povzroča tudi raka in druge težke bolezni.

Ni čudno torej, če so ljudje v teh

mestih zaskrbljeni. Nič manj pa niso zaskrbljeni tudi tisti, ki naj bi to vprašanje rešili. Predvidevajo namreč, da bodo morali sivo v Londonu in okolici preurediti okrog sedem milijonov dimnikov, kar je zvezano z ogromnimi stroški. Razen tega bodo morali razporediti po vseh večjih mestih posebne naprave za vsrkavanje dima in plinov, ki prihajajo iz izpušnih cevi milijonov avtomobilskih in drugih motorjev.

Za primerjavo, kako težak je boj proti tej nadlogi in koliko ogromnih sredstev zahteva, nam najlepše pove primer ameriškega mesta Los Angelesa, kjer so pred kratkim naredili načrt in začeli sistematično reševati to vprašanje. Ugotovili so, da ga bodo rešili v prihodnjih tridesetih letih in da bodo morali vsako leto žrtvovati 400 milijonov dolarjev.

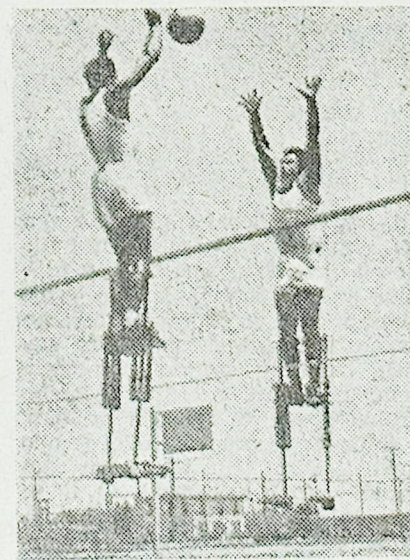
Naprava za sesanje vlage iz zraka

V Veliki Britaniji so skonstruirali aparat za sesanje prevelike vlage iz zraka, ki lahko v 24 urah izsesa iz zraka 20 litrov vode. Aparat je mogoče mnogostoronsko uporabljati, predvsem v kletih, skladiščih, kuhinjah in v vseh tistih prostorih, kjer je vlaga in z njimi v zvezi rjavenje in plesnjenje težak problem. Z aparatom ni težko upravljati in ga moremo vključiti na običajno stikalo. Težak je 43 kg.

Ruski znanstveniki so bili v pogledu svojih napovedi bolj široki. Ti so napovedali popolno avtomatizacijo dela v tovarnah. Delavci sploh ne bodo več potrebni, sedekaj tehničarjev, ki bodo lepo in delno v foteljih in na kontrolni plošči opazovali, če gre delo v redu naprej. V

Tudi pustne maskare v znaku odpora proti ponovni oborožitvi. Ni težko zaginiti, da so si to privoščili v Zahodni Nemčiji. Na ta način so hoteli dati duška svojemu odporu proti ratifikaciji pariškemu sporazumu, ki obetajo Nemcem spet vojaško suknjo. V pustnem sprevodu so petjali veliko lučko boga vojne Marisa, ki je nosil na rokav predstavnika nove nemške armade.

Med akrobati sta prav gotovo tale dva, ki ju vidite na sliki, med najbolj zanimivimi v Ameriki. Njihove »umetne« noge so postala prava atrakcija. Prožne vzmeti jima omogočajo rekordne skoke, v teku pa sta dosejela hitrost nad 50 km na uro. Tej hitrosti se še zdaleč ni približal nobeden navađen športnik, saj jo celo kolebnih navađen dosežejo. Na sliki ju vidite, kako igrata odbojko.

Kitajci in sviloprepjka

Znano je, da so začeli Kitajci prvi dojeti sviloprepjko in da je bila dolgo dobo proizvodnja svile njihov monopol. Kljub poplavi umetnih vlaken in veliki konkurenci Kitajci niso opustili te gospodarske dejavnosti in Kitajska je še danes na prvem mestu v proizvodnji naravne svile.

Zanimivo je, da je gojenje svile postalo na Kitajskem tradicija, še več — obveznost. Vsaka kmečka gospodinja ima namreč nekakšno normo; vsako leto mora pridelati eno unčo semena in vzgojiti prav tako iz ene unče semena sviloprepj (unča da približno 30.000 sviloprepk). Ta norma ni sicer nikjer zapisana in uzakonjena, ampak jo smatrajo kot nekakšno moralno obveznost in dolžnost. Pravijo, da vsaka kmečka gospodinja lahko vzgoji toliko sviloprepk, ne da bi morala zaradi tega zanemarjati druge družinske dolžnosti. Te norme se držijo skozi stoletja vse do današnjih časov in mnogi vidijo prav v tem vzroke, da se je sviloprepja na Kitajskem tako razvila in postala osnova domače tekstilne industrije.

NOVI SVINČNIKI

Nelova ameriška tvrdka je začela izdelovati novo vrsto svinčnikov. Na videz so ti svinčniki podobni kemičnim svinčnikom, ki so se pojavili pred nekaj leti. Imajo pa to prednost, da pisavo lahko izbrisemo, ker je osnova zmesit, s katero je svinčnik napolnjen, grafit kot pri navadnem svinčniku. Z enkratnim polnjenjem lahko potegnemo 5 kilometrov dolgo

črto, to se pravi, da takšen svinčnik zaleže za pet navadnih. Tvrdba, ki jih je začela izdelovati, je tako prepričana v uspeh novega proizvoda, da je prenehala s proizvodnjo vseh drugih svinčnikov.

Za dobro voljo

Nekje so pokopavali moža in mnogo navzočih si je otiralo solze. Največje bledega je pa kazal neki neznanec. Bledega obraza si je tiščal robc na ustih in krčevito vzdihoval. Približa se mu nekdo od sorodnikov in sočutno vpraša:

»Oprostite — ali ste tudi vi eden od žalujočih?«

»Seveda sem.« je rekel oni obupan. »Tri tisoč dinarjev mi je ta capin ostal dolžan!«

Med zadnjo vojno so nekega dne zatulile sirene. Prestrašeni ljudje so trumoma bežali v zaklonišča. Tudi Ladko in njegova Anica. Izginila sta v temno votlino in se prerivala do njenega dna. Popolna tema je bila tam, a bilo je tudi najbolj varno. Tam sta sredi gneče obstala in čakala eksplozijo zračnih bomb. Sredi te napete tišine se čez čas oglasi Anica:

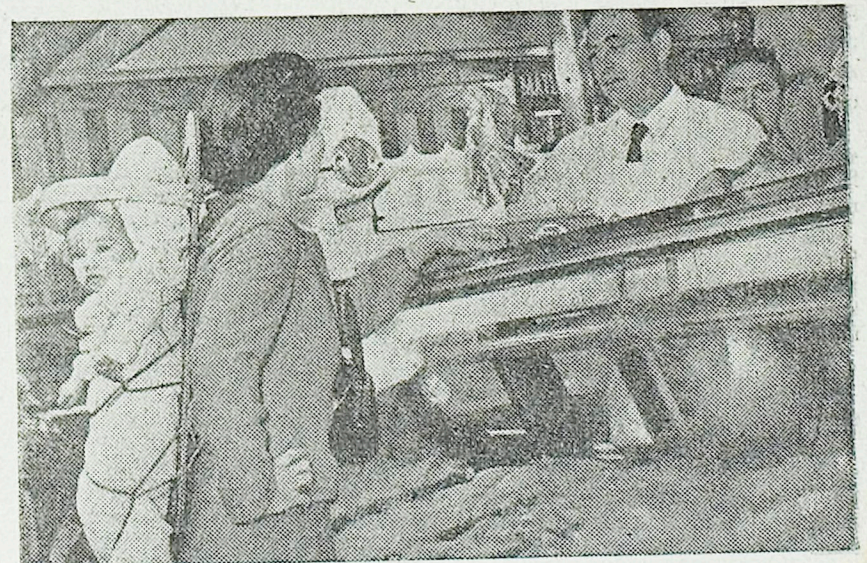
»Oh, Ladko! Ni prav, da me kar sredi vseh teh ljudi poljubiš.«

»Kdo te je poljubil?« protestira meter oddaljeni Ladko. »Jaz te že vsem. Nekdo drugi te je. Ah, da ga vidim, kdo je, to bi ga naučil!«

»Ni ga treba učiti,« pravi Anica sanjavo. »Zna veliko bolje od tebe.«

Ko je zadnje veliko neurje zajelo srednjo in južno Evropo, je v posameznih pristaniščih povzročilo pravo katastrofo. Najbolj je bilo prizadeto italijansko pristanišče Genova. Ogromni valovi so razbili in odnesli italijansko naprave in povzročili milijonsko škodo. Več ladij, ki so bile takrat v pristanišču, so valovi razbili ali prevrnili, da so se potopile. Med njimi je bila tudi velika ameriška petrolejska ladja Camas Meadows, ki so jo valovi dobesedno obrnili. Se hujša nesreča pa je prizadela švedsko ladjo Nordanland, ki se je zatekla v pristanišče natovorjena s karbidom. Voda je dobesedno raztrgala in koščke. Pri eksploziji so deli ladje leteli do 500 m daleč. Na sliki: Ostanke ladje Nordanland.

Za matere so pri gospodinjstvu otroci mnogokrat velika ovira, posebno če jih nimajo komu pustiti v varstvu. Prav tako je nerodno, da jih nosijo s seboj, ko gredo k peku ali mesarju in tudi vozička ne morejo vedno uporabljati. Američani so prišli na svojevrstno zamisel: neka tvrdka je dala na trg posebno »nosilnico«, na katero mati prične svojega otroka in vse skupaj oprta na pleča. Tako ji roke ostajajo proste. Idejo so povzeli po domačinih-Indijancih, ki Američanke na podoben način prenašajo svoje otroke. Približal nobeden navađen športnik, saj jo celo kolebnih navađen dosežejo. Na sliki ju vidite, kako igrata odbojko.